

"Hașdeenii" - între abisal și tragic

Volumul cu titlul de mai sus se înscriseră, așa cum ne-a obișnuit autorul în ultimii ani, în domeniul interferențelor – al inter – și al transdisciplinarității, atât de necesare în această epocă în care, ca o trăsătură generală, criteriile par să explodeze și în care specialiștii, cu cât sunt mai rafinați și mai subtili, cu atât simt mai mult nevoia să transgreseze limitele "cercului închis" al unui domeniu, sau al altuia, pentru a reveni, după un timp, acolo, îmbogățiti cu experiență căpătată în domeniile conexe.

În acest sens, vom menționa doar câteva cărți ale lui Ovidiu Pecican: *Troia, Veneția, Roma* (1998); *Lumea lui Simion Dascălul* (1998), adăugând că a realizat antologia de interviuri cu Nicolae Breban - *O utopie tangibilă* (1994); a mai îngrijit ediții: din Yves Terson - *Statul criminal* (2001); din B. P. Hasdeu *Oltenestele* (2002) și din Geoffroy de Villehardouin - *Cucerirea Constantinopolului* (2002).

Hașdeenii, volumul ce face obiectul acestei succinte prezentări, constă din trei părți distincte, dar legate organic între ele: *Imaginea trecutului. Contribuții la cunoașterea istoricului*, care este urmată de *Imaginarul istoriografic* și apoi de capitolul de fond - *Hașdeenii*.

După cum subliniază însuși autorul (în *Introducere* (p.7-14), ce precedă și fundamentează intrarea în subiect): "Dincolo de eventualul interes al acestor pagini pentru hașdeologi și hașdeologie, mi s-a părut important să le propun dezbateri și din perspectiva unui anumit tip de discurs cu o importanță metodologică specifică" (p.9). Consecvent principiului enunțat mai sus, Ovidiu Pecican propune apoi, pe parcursul volumului, analize și interpretări ale lui George Munteanu, Cicerone Poghire, Mihai Drăgan, Vasile Sandu, Ion

Oprisan ș.a., tratând personalitatea și opera lui B. P. Hasdeu din punctul de vedere biografic, ori cel filologic-lingvistic și publicistic. De altminteri, Ovidiu Pecican referindu-se la acești mari monografi, menționează că pînă în prezent "...lipsește încă tocmai acele abordări care să-l expliciteze pe Hasdeu pe două dintre laturile esențiale ale activității sale: cea de ideolog și de promotor al naționalismului, pe fundalul unei concepții esențialmente liberale, și cea de istoric cu mari aporturi, atît pe latura metodologic-științifică, cît și pe cea a militantismului politic" (p.130).

Regăsim în asemenea constatări tonalitatea volumului, care, în actuala dispută din jurul operei lui B. P. Hasdeu, nu se situează de partea contestărilor, ci a celor care întrețin făclia culturii cu studioasă răvnă și judicioase argumente.

Deși unitar ca ton, volumul nu exclude în nici un caz diversitatea opiniilor (vezi pag. 137, 156-157, 174-175).

Opera lui B. P. Hasdeu este o sinteză între abisal și tragic menită să "rupă" evoluția previzibilă, pe orizontală, a devenirii și să exprime "firul istoriei în sus, spre izvoare" (p.208) și tendințele spre absolut ale spiritului creator.

Cartea lui Ovidiu Pecican a cuprins mai multe capitole de o profunzime substanțială pe mai toată întinderea lor, unde ciocănești, sună a plin (a spus-o undeva Eugen Ionescu). Această substanță teoretică și critică trebuie "arătată" în cît mai multe dintre punctele ei semnificative. Clarisim e faptul că vasta operă a lui B. P. Hasdeu constituie un model moral și cultural, o "operă a cărei descifrare complexă și plurală continuă" (p.197).

Spațiul, obiectiv limitat, al acestei succinte prezentări nu ne permite, din păcate, să ne oprim decît la unele aspecte ale cuprinsului, deși trăsătura care îl unește pe autor cu personalitatea afină despre care a scris este echilibrul: deopotrivă al judecății și al expresiei, în care emoția se stinge în seninătatea abstractă și în forma "impersonală" a rostirii, păstrînd totuși umbra vibrației personale și urmele contactului direct, empiric, cu Omul, Scriitorul și Opera.

* Ovidiu Pecican. *Hașdeenii* Cluj- Napoca, Editura Grinta, 2003, 256p.